

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 987/2020 cu privire la aprobarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025 și a valorilor minime de expunere a blocurilor generice de frecvență pentru alocare prin procedura de selectare competitivă (număr unic 1111/MDED/2024)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 987/2020 cu privire la aprobarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025 și a valorilor minime de expunere a blocurilor generice de frecvență pentru alocare prin procedura de selectare competitivă (în continuare - Proiectul hotărârii Guvernului) a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 987/2020 cu privire la aprobarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025 și a valorilor minime de expunere a blocurilor generice de frecvență pentru alocare prin procedura de selectare competitivă este elaborat în temeiul prevederilor art. 7 alin. (2) lit. b) și e) din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 399-410, art. 679), cu modificările ulterioare, care prevede că organul central de specialitate elaborează strategia de realizare a politicii în domeniul comunicațiilor electronice în baza mai multor principii, inclusiv prin gestionarea transparentă și eficientă a spectrului de frecvențe radio ca resursă limitată - proprietate publică a statului, și crearea condițiilor optime pentru activitatea de întreprinzător. Proiectul actului normativ a fost elaborat pentru soluționarea unor deficiențe sesizate în demersurile furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice mobile, în contextul inițierii de către Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) a concursului pentru eliberarea licențelor de utilizare a frecvențelor radio în benzile de frecvențe 700 MHz, e900 MHz, 1500 MHz, 2300 MHz, 2600 MHz, 3600 MHz și 26 GHz în scopul furnizării rețelelor publice de comunicații electronice mobile/fixe terestre pe suport radio și serviciilor de comunicații electronice mobile/fixe accesibile publicului¹. Totodată, prezentul proiect are ca temei special dispozițiile art. 76 din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, care impun reexaminarea și actualizarea actelor normative pentru a le alinia la alte reglementări în vigoare la data reexaminării, precum și la legislația UE, în conformitate cu statutul de țară candidată la aderarea la UE.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

¹ [ANRCETI anunță inițierea concursului pentru eliberarea licențelor de utilizare a frecvențelor radio](#)

Prin Legea nr. 207/2023 au fost operate modificări la alin. (27) din art. 26 din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 și totodată articolul 26 a fost completat cu alineatul (30¹). Prin aceste modificări a fost extins termenul general de valabilitate a licențelor de utilizare a resurselor de spectru radio de la 5 la 15 ani, iar termenul de valabilitate a licențelor de utilizare a resurselor de spectru radio, acordate prin concurs - de la 15 la 25 ani.

Reieșind din specificul licențelor pentru utilizarea canalelor sau frecvențelor radio în cazul când numărul acestora este limitat, art. 29 alin. (2) din Legea nr. 241/2007 prevede că taxele pentru eliberarea licențelor respective se stabilesc de către Guvern și se transferă la bugetul de stat.

Cadrului normativ în vigoare, reprezentat de pct. 14 din Hotărârea Guvernului nr. 987/2020, stabilește că acordarea licențelor de utilizare a frecvențelor radio prin intermediul unor proceduri de selecție competitivă este condiționată de plata către bugetul de stat a unei taxe de licență.

Sectorul comunicațiilor electronice este recunoscut pentru capacitatea sa de a furniza servicii inovatoare și competitive, contribuind semnificativ la dezvoltarea altor întreprinderi care inovează în propriile lor segmente de activitate. Deoarece sectorul comunicațiilor electronice este extrem de dinamic și inovator, se recunoaște necesitatea unei ajustări continue a legislației care reglementează furnizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice.

Prin urmare, reieșind din modificările menționate ale cadrului normativ și adaptat la realitățile din sectorul comunicațiilor electronice, constatăm că Republica Moldova se confruntă cu mai multe provocări în contextul economic actual. Puterea de cumpărare a populației rămâne încă scăzută, cu impact direct asupra capacității de plată pentru serviciile de comunicații electronice. Fluctuațiile ratelor de schimb valutar și intervențiile regulatorii, precum plafonarea tarifelor și reducerea tarifelor de roaming, afectează profitabilitatea și perioada de răscumpărare a investițiilor în acest sector.

Deși, societatea manifestă un interes crescut pentru serviciile de comunicații, consumatorii sunt vigilenți la raportul preț-calitate, ceea ce impune furnizorilor de comunicații electronice să ofere soluții cât mai eficiente din punct de vedere al costurilor.

Conform ultimelor studii GSMA² (Global System for Mobile Communications Association-o organizație globală care reprezintă interesele operatorilor de rețele mobile și ale ecosistemului de telecomunicații), s-a stabilit o interdependență majoră între costurile administrative pentru frecvențe, și accesibilitatea serviciilor de comunicații pentru populație.

Astfel, s-a observat că statele care au adoptat politici de dezvoltare a sectorului comunicațiilor prin stabilirea unor costuri mai mici pentru frecvențe, investițiile în dezvoltarea infrastructurii și implementarea tehnologiilor noi, au fost mai mari.

Unul din mecanismele de scădere a costurilor administrative adoptat cu succes în ultimii ani în mai multe țări, este oferirea posibilității de achitare în tranșe, pe mai mulți ani, a taxelor pentru asignarea frecvențelor.

Un exemplu de măsură de stimulare a sectorului este cazul României. Conform prevederilor Ordonanței de urgență nr. 111/2011 privind comunicațiile, art. 28, alineatul 12 „termenul de plată a taxei de licență nu poate fi mai devreme de 6 luni anterior intrării în vigoare a drepturilor de utilizare.”

În context, un exemplu de măsură de stimulare a sectorului este cazul României, care prin Hotărârea nr. 1.139 din 14 septembrie 2022 privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio a acordat furnizorilor solicitanți posibilitatea de achitare a taxelor de licență în mod eșalonat, în 5 tranșe, timp de 4 ani, prima tranșă fiind exigibilă de achitare după primele 6 luni de la asignare³.

Criterii privind stabilirea condițiilor de plată

² GSMA Report on „The impact of spectrum prices on consumers”, 2019

³ HOTĂRÂRE nr. 1.139 din 14 septembrie 2022 privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio disponibile în benzile de frecvențe radio

Implementarea mecanismului de achitare a taxelor pentru frecvențe în tranșe va corespunde reglementărilor Uniunii Europene.

Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului European al comunicațiilor electronice din 11 decembrie 2018, care la momentul este în proces de transunere prin proiectul legii comunicațiilor electronice (**număr unic 1064/MDED/2024**)⁴ reține sub acest aspect că modalitățile de plată ar trebui să garanteze că aceste taxe nu duc, în practică, la selecția pe baza unor criterii care nu au legătură cu obiectivul unei utilizări optime a spectrului de frecvențe radio.

Setul comun de instrumente privind conectivitatea recomandă plata în tranșe a taxelor de licență, astfel:

*„În special dacă se anticipează că investițiile în instalarea rețelelor vor fi mari, **statele membre sunt invitate să ia în considerare dacă a permite operatorilor opțiunea de plată în tranșe**, pentru o parte substanțială a rezultatelor procedurilor, i-ar putea ajuta pe operatori la realizarea investițiilor; în acest caz, suma care nu este plătită în avans poate fi repartizată în timp, de exemplu pe întreaga durată a drepturilor, sau cel puțin pentru o anumită perioadă de timp după acordarea drepturilor. Statele membre pot solicita în schimb o dobândă sau o garanție bancară”.*

Astfel, conform recitalului 102 din Codul Comunicațiilor Electronice UE se stabilește „statele membre ar trebui să urmărească să se asigure că, în cazul în care autoritățile naționale de reglementare sau autoritățile competente aplică taxe pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio și pentru drepturile de instalare a infrastructurii, acestea iau în considerare necesitatea de a facilita dezvoltarea continuă a infrastructurii în vederea realizării celei mai eficiente utilizări a resurselor. Statele membre ar trebui să garanteze aplicarea, într-o măsură optimă, a unor modalități de plată a taxelor pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio corelate cu disponibilitatea efectivă a resursei, într-un mod care să sprijine investițiile necesare în vederea promovării dezvoltării facilităților asociate și a furnizării de servicii asociate. Modalitățile de plată ar trebui determinate în mod obiectiv, transparent, proporțional și nediscriminatoriu înainte de începerea procedurilor de acordare a drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe.”

Subsecvent, conform recitalului 26 al Codului Comunicațiilor Electronice UE se stabilește „Atât investițiile eficiente, cât și concurența ar trebui încurajate în tandem, în vederea sporirii creșterii economice, a inovării și a opțiunilor pentru consumatori”.

Practicile europene în domeniu

În anumite țări din Uniunea Europeană, taxele pentru licențele de utilizare a frecvențelor radio, inclusiv cele pentru 5G, au fost structurate astfel încât operatorii să le poată achita în tranșe pe parcursul mai multor ani.

De exemplu, în România, licitația pentru licențele 5G, finalizată în 2022, a generat venituri de 432,6 milioane de euro, sumă care urmează să fie plătită către bugetul de stat de către operatorii câștigători, Orange, Vodafone și Digi⁵

Deși detaliile specifice ale planurilor de plată nu sunt publicate în sursele disponibile, este obișnuit ca astfel de sume să fie achitate în tranșe pe o perioadă determinată, facilitând astfel operatorilor gestionarea investițiilor majore necesare pentru implementarea rețelelor 5G.

Această abordare permite operatorilor să își planifice mai eficient investițiile în infrastructură și să asigure o implementare mai rapidă și mai eficientă a noilor tehnologii.

⁴ [Anunț de consultare publică a proiectului de lege privind comunicațiile electronice](#)

⁵ [ANCOM. Rezultatele licitației de spectru pentru implementarea noilor tehnologii](#)

Dacă examinăm rezultatele licitațiilor de spectru pentru implementarea noilor tehnologii în țările-membre UE, putem constata că mai multe state au permis plata în tranșe a taxei de licență, pe parcursul duratei de valabilitate a licenței.

Situația este remarcabilă în special în cazul unor state europene mari (Franța, Italia), unde taxele de licență ating valori absolute de ordinul miliardelor de euro, dar se regăsește și în unele state scandinave sau central europene. Pe de altă parte, procedurile de selecție din Germania (2019), respectiv Spania (2021) s-au desfășurat cu obligația de plată integral în avans⁶.

Tabelul de mai jos prezintă termenele de plată și condițiile asociate, observate în 5 proceduri de selecție reprezentative. De remarcat că plata în tranșe are asociate mecanisme de garantare (de exemplu, scrisori de garanție bancară), și penalități pentru întârzierea la plată.

De asemenea, în măsura în care plata în tranșe este o opțiune, are și un cost (respectiv, un beneficiu pentru plata în avans).

Stat (licitația)	Calendar de plată	Condiții
Franța (3,4-3,8 GHz) 2020	• 50% în 4 tranșe egale în primii 4 ani ai licenței • 50% în 15 tranșe egale din cei 15 ani ai licenței	• Obligatoriu • Penalități pentru întârziere la plată nespecificate
Italia (700 MHz, 3,4-3,8 GHz) 2018	• 50% din prețul de pornire, în anul 0 • 2% din prețul de pornire, în anul 1 • 12% din prețul de pornire, în anul 2 • 6% din prețul de pornire, în anul 3 • restul dar nu mai puțin de 750 mil € (30% din prețul de pornire) în anul 4	• Obligatoriu • Penalități pentru întârzierea la plată: anularea asignării și pierderea garanției
Portugalia (6 benzi) 2022	Opțiune privind plata în tranșe: • 50% din preț înainte de emitere • 50% din preț în 7 tranșe anuale egale în primii 7 ani ai licenței	• Exercițarea opțiunii are un cost anual de 4,786% (plata în avans, o reducere anuală de 4,786%) • Garanție bancară pe 7 ani, cu eliberare progresivă • Întârzierea la plată atrage exigibilitatea imediată a tuturor ratelor
Spania (700 MHz) 2021	Integral în avans (totuși, reglementatorul spaniol CNMC a propus opțiune de plată în 15 tranșe egale pe toată durata licenței, cu o dobândă anuală de 1,85%)	n/a
Germania (2100 MHz, 3,4-3,8 GHz) 2019	Preț adjudecat plătit integral în 65 zile lucrătoare de la comunicarea rezultatelor procedurii	n/a
Belgia (multiple benzi) 2022	Opțiune privind modalitatea de plată în tranșe anuale egale, pe toată durata drepturilor. Conform art. 30 din legea comunicațiilor coroborat cu Legea privind împrumutul cu dobândă	• Opțiunea de plată în tranșe poartă o dobândă de + 2,25% • Retragerea drepturilor în caz de neplată la termen

Reieșind din cele expuse, se impune necesitatea ajustării cadrului normativ primar și secundar la reglementările UE, prin oferirea posibilității de achitare a taxelor de frecvență în tranșe pentru a susține dezvoltarea sectorului de comunicații.

Totodată, oferirea posibilității de achitare în tranșe a taxelor de licență va reduce din presiunea financiară în valoare de 90 milioane lei pentru anul 2024, creată în urma implementării de furnizorii de comunicații electronice mobile din Republica Moldova a tarifelor de „Roaming ca acasă cu statele UE” din cont propriu, într-un termen restrâns de 6 luni.

⁶ [Spectrum auction results for the implementation](#)

Descrierea situației curente și nivelului de dezvoltare a domeniului comunicațiilor electronice mobile în Republica Moldova

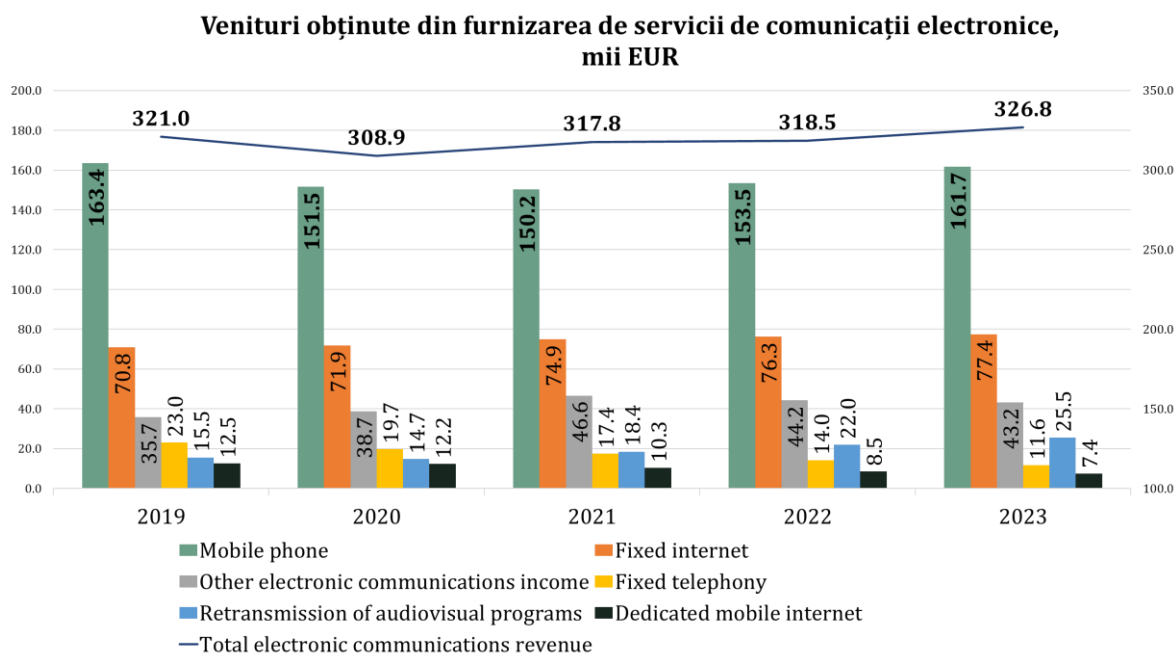
Conform Studiului de caz privind reglementarea colaborativă în Republica Moldova⁷, elaborat de Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor (UIT), furnizorii de comunicații electronice se află în centrul economiei digitale, care depinde în mare măsură de acoperirea, capacitatea, calitatea și fiabilitatea rețelelor. Transformarea digitală poate fi realizată numai dacă este ridicată rețelele de calitate sunt disponibile la prețuri accesibile.

Infrastructura de comunicații mobile este bine dezvoltată în Republica Moldova, cu o rată de penetrare ridicată și acoperire în bandă largă mobilă aproape universală.

1) Prestarea serviciilor de comunicații electronice. În prezent, în Republica Moldova există 343 de entități autorizate cu dreptul de a furniza rețele și/sau servicii de comunicații electronice⁸.

Ponderea veniturilor totale obținute în anul 2023 din furnizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice a constituit aproximativ 326 milioane euro, ceea ce reprezintă aproximativ 2,1% din PIB-ul național⁹.

Cea mai mare pondere o dețin veniturile din telefonie mobilă, care au constituit circa 161,7 milioane euro. După aceasta urmează veniturile din internetul fix și alte comunicații electronice.

2) Acoperirea țării cu rețele mobile 3G și 4G¹⁰

În prezent, Republica Moldova dispune de 3 rețele de comunicații mobile de generația a patra (4G), 3 rețele de comunicații mobile de generația a treia (3G) și 3 rețele de comunicații mobile de generația a doua (2 în standardul GSM și una care nu mai funcționează din 01.12.2023 - în standardul CDMA-450).

Licitația pentru frecvențele 5G va fi lansată în trimestrul IV din 2024. Acoperirea populației cu rețele 5G trebuie să atingă 25% până la sfârșitul anului 2030.

⁷ [ITU, Collaborative Regulation Casestudy Republic of Moldova](#)

⁸ [ANRCETI, ANUAR STATISTIC 2023 Dezvoltarea comunicațiilor electronice în Republica Moldova](#)

⁹ [Biroul Național de Statistică, Produsul Intern Brut în trimestrul IV 2023 și anul 2023](#)

¹⁰ [ANRCETI, ANUAR STATISTIC 2023 Dezvoltarea comunicațiilor electronice în Republica Moldova](#)

Din tabelul de mai jos cu acoperirea teritoriului și populației în funcție de tehnologia rețelei mobile, se observă că atât teritoriul țării, cât și populația sunt practic complet acoperite de rețele 3G și 4G.

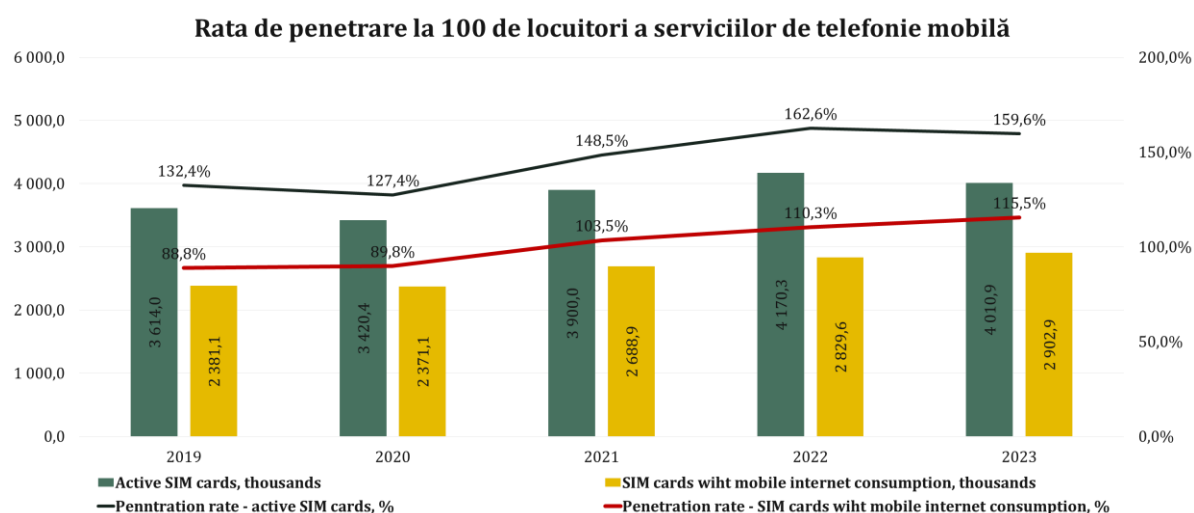
Furnizor	Technologia rețelei mobile	Acoperirea teritoriului, sfârșitul anului 2023, %	Acoperirea populației, sfârșitul anului 2023, %
„Orange Moldova” SA	3G (UMTS)	99,0	99,0
	4G (LTE)	98,0	99,0
„Moldcell” S.A.	3G (UMTS)	99,0	99,9
	4G (LTE)	98,0	99,3
„Moldtelecom” S.A.	3G (UMTS)	99,8	99,7
	4G (LTE)	43,0	58,0

3) Rata de penetrare a serviciilor de telefonie mobilă.

Rata de penetrare a serviciilor de telefonie mobilă este în prezent (cartele SIM active) de 159,6%.

La rândul său, rata de penetrare a cartelelor SIM cu consum de internet mobil reprezintă 115,5%.

Astfel, accesul la servicii de telefonie mobilă și internet în bandă largă este asigurat pretutindeni, ceea ce permite tuturor afacerilor să utilizeze întreaga gamă de servicii ale societății informaționale, cum ar fi e-guvernare, e-comerț, plăți electronice, etc.

4) Servicii de acces Internet mobil de bandă largă

Numărul cartelelor SIM active deținute de către utilizatorii care au accesat servicii de Internet mobil a crescut cu circa 73,4 mii (+ 2,6%), față de anul 2022, ajungând la 2,9 mil. cartele. Totodată, din numărul total de cartele SIM active, 79,3% reprezintă numărul cartelelor deținute de utilizatorii care au accesat Internetul mobil prin intermediul rețelelor 4G, în creștere, față de anul precedent, cu circa 81,3 mii cartele sau 3,7%.

În anul 2023 numărul cartelelor SIM active deținute de utilizatori care au accesat Internetul mobil prin intermediul smartphone-urilor s-a majorat cu circa 86,6 mii cartele sau 3,2 % față de anul precedent, totodată, numărul cartelelor SIM active deținute de utilizatorii de servicii de acces la Internet mobil dedicat a înregistrat diminuare de circa 13,2 mii cartele.

Traficul mediu lunar (AUPU) de Internet mobil consumat prin intermediul smartphone-ului a crescut cu 31,7% și a ajuns la 8,3 GB per utilizator/lună, iar un utilizator care a accesat Internet mobil dedicat a generat în mediu un trafic lunar (AUPU) de 37,4 GB per utilizator/lună, în creștere cu 3,0%, față de anul 2022.

Conform situației la finele anului 2023, cota de piață deținută de SA „Orange Moldova” pe piața serviciilor de acces la Internet mobil dedicat, în funcție de numărul de utilizatori activi, a fost de 49,1%, SA „Moldtelecom” deținea o cotă de 31,4%, iar SA „Moldcell” – de 19,5%.

La finalul anului 2023, numărul de utilizatori care au beneficiat de serviciile Machine-to-Machine (M2M), a înregistrat o creștere de 35,9%, față de anul precedent, și a acumulat circa 127,7 mii de utilizatori, respectiv venitul obținut din furnizarea serviciilor M2M s-a majorat cu 8,3% și a constituit puțin peste 19 mil. lei.

Documentele de politici care condiționează intervenția statului:

➤ **Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030**¹¹, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 650/2023, conturează viziunea pentru digitalizarea profundă a societății până în anul 2030 și reafirmă angajamentul statului de a construi o societate digitală modernă, centrată pe cetățean, în concordanță cu agenda de integrare europeană.

Având în vedere tendințele europene și globale, gradul de pregătire al Republicii Moldova pentru transformarea digitală, recomandările rapoartelor de evaluare și rezultatele consultărilor publice, obiectivele cheie ale strategiei sunt ambițioase și orientate pe dezvoltarea durabilă a Moldovei:

- 1) Dezvoltarea unei societăți digitale, în care serviciile electronice să fie accesibile tuturor cetățenilor;
- 2) Consolidarea sectorului TIC prin investiții în cercetare și dezvoltare. Creșterea competitivității Republicii Moldova pe piața globală prin crearea unei economii inovatoare și reziliente;
- 3) Eficientizarea instituțiilor publice prin utilizarea pe larg a tehnologiilor. Guvernul trebuie să fie transparent, iar lucrul administrativ – fără hârtie;
- 4) Asigurarea unui mediu digital sigur și incluziv, unde datele personale sunt protejate iar securitatea cibernetică – solidă;
- 5) Construirea unui brand de națiune digitală prin promovarea realizărilor din acest domeniu. Punerea în evidență a potențialului nostru în sectorul tehnologiilor și crearea unei imagini pozitive a țării la nivel internațional.

Strategia recunoaște că, deși Republica Moldova dispune de elementele esențiale pentru transformarea digitală, există puncte slabe care trebuie abordate, în particular în infrastructură:

- a) Infrastructura de telefonie mobilă este bine dezvoltată, ce oferă un potențial solid pentru piața TIC, dar accesul gospodăriilor la internet de mare viteză rămâne limitat.
- b) Internetul mobil are prețuri accesibile, însă costurile pentru internet fix în bandă largă nu îndeplinesc încă standardele UE.
- c) Guvernul sprijină sectorul TIC, dar lipsește o viziune comună sau o strategie globală pentru dezvoltarea sa viitoare.

➤ Din perspectivă operațională, documentul strategic care include un Plan de acțiuni dedicat activităților de management al spectrului de frecvențe radio este **Programul de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 987/2020.

Programul reflectă importanța disponibilității și utilizării eficiente a spectrului de frecvențe radio ca resursă limitată – proprietate publică a statului, pentru piața internă a rețelelor și a serviciilor publice de comunicații electronice, precum și pentru alte sectoare ale economiei naționale a Republicii Moldova.

Obiectivul general al Programului este asigurarea unei dezvoltări continue a industriei comunicațiilor electronice, sectorului tehnologiei informației și comunicațiilor din Republica Moldova, în special, a rețelelor și a serviciilor publice de comunicații electronice mobile în

¹¹ [Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030](#)

bandă largă în perioada anilor 2021-2025, cu păstrarea posibilității dezvoltării continue în condițiile locale, conform cerințelor de piață, a serviciilor voce mobile și se referă la asigurarea resurselor de spectru radio necesare pentru o dezvoltare continuă a rețelelor mobile terestre de comunicații electronice în bandă largă; valorificarea acestor resurse limitate.

Elaborarea și adoptarea Programului are drept scop promovarea unei gestionări eficiente a resurselor de spectru radio care să asigure, în special, disponibilitatea unui spectru de frecvențe suficient pentru dezvoltarea continuă a rețelelor și a serviciilor publice de comunicații electronice mobile terestre în bandă largă, implementarea tehnologiilor și serviciilor de generație nouă și asigurarea predictibilității pe termen mediu și lung referitor la resursele de spectru de frecvențe radio.

După publicarea pe 29.01.2021 în Monitorul Oficial Nr. 22-32 Programul a fost modificat ulterior prin Hotărârea Guvernului nr. 389/2022 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului și prin Hotărârea Guvernului nr. 847/2023 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 987/2020 cu privire la aprobarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025 și a valorilor minime de expunere a blocurilor generice de frecvență pentru alocare prin procedura de selectare competitivă.

Menționăm că, în conformitate cu prevederile pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 987/2020, Ministerul a prezentat în termenul stabilit către Cancelaria de Stat rapoartele de monitorizare a implementării în anii 2021 - 2023 a Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025 (Scrisoarea MIDR nr. 09-969 din 24.02.2022, scrisoarea MIDR nr. 09-777 din 09.02.2023 și scrisoarea MDED nr. 12-634 din 28.02.2024).

Rapoartele de monitorizare au fost plasate și pe pagina web oficiala a organului central de specialitate (MIDR, MDED).

Raportul de monitorizare a implementării Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anul 2024 va fi prezentat până la data de 1 martie 2025.

La această etapă 11 acțiuni din Planul de acțiuni privind realizarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025 sunt realizate, iar acțiunea 2.7 - *Oferirea suportului pentru elaborarea documentelor concursului, în vederea eliberării licențelor pentru dreptul de utilizare a resurselor de spectru radio disponibile, după caz, în benzile de frecvență 700 MHz, E900 MHz, 1500 MHz, 2300 MHz, 2600 MHz, 3600 MHz și 26 GHz*, a fost inițiată și este în curs de realizare.

După expirarea termenului de realizare a Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025, în temeiul noii legi a comunicațiilor electronice (în prezent proiectul cu număr unic 1064/MDED/2024)¹² care va asigura alinierea cadrului național în domeniul comunicațiilor electronice cu cel al Uniunii Europene, organul central de specialitate va elabora un nou document de politici în domeniul managementului spectrului de frecvențe radio, ținând cont de ultimile evoluții tehnologice în domeniu și bunile practici implementate în statele membre ale UE.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul are ca scop facilitarea accesului la resursele de spectru de frecvențe radio pentru implementarea tehnologiilor avansate de comunicații electronice mobile, promovarea investițiilor pe termen lung, sporirea eficienței utilizării spectrului de frecvențe radio și asigurării dezvoltării rețelelor publice mobile de comunicații electronice.

Proiectul prevede achitarea taxelor de licențe în tranșe, ce ar permite furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice mobile o gestionare mai eficientă a resurselor financiare, oferind capacitatea de a aloca fonduri mai mari pentru extinderea și modernizarea rețelelor din momentul obținerii licenței.

¹² [Anunț de consultare publică a proiectului de lege privind comunicațiile electronice](#)

Flexibilitatea plăților va contribui la reducerea presiunii financiare asupra furnizorilor de comunicații electronice mobile, ceea ce se va reflecta în oferirea unor servicii mai accesibile și competitive pentru utilizatori. Această abordare va accelera implementarea tehnologiei 5G și va crea oportunități pentru integrarea unor soluții avansate, facilitând astfel tranziția către o economie digitală.

Astfel, proiectul hotărârii prevede modificarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025, în particular expunerea subpct. 6) din pct. 14 în redacție nouă:

„ 6) licențele de utilizare a frecvențelor radio prevăzute în cadrul prezentului Program se vor elibera cu condiția achitării la bugetul de stat a taxelor de licență.”

Totodată Anexa nr. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 987/2020 va fi completată cu Nota 6, cu următorul conținut:

„ Nota 6. Se stabilește posibilitatea achitării valorii taxei de licență adjudecate în urma Concursului integral sau în 5 tranșe egale, a câte 20%, dintre care prima tranșă este exigibilă până la eliberarea licenței, cea de a doua tranșă este exigibilă până la sfârșitul anului în care este eliberată licența, iar celelalte se achită anual nu mai târziu de 31 martie. Neachitarea sau achitarea cu întârziere mai mare de 30 de zile a tranșelor taxei de licență atrage sancțiunea de revocare a licențelor respective, fără restituirea sumelor deja achitate.”

Măsurile respective de flexibilitate prezentate prin proiectul actului normativ va permite furnizorilor o gestionare mai eficientă a resurselor financiare, oferind capacitatea de a aloca fonduri pentru extinderea și modernizarea rețelelor din momentul obținerii licenței.

Totodată, flexibilitatea plăților va contribui la reducerea presiunii financiare, ceea ce se va reflecta în oferirea unor servicii mai accesibile și competitive pentru utilizatori.

Această abordare va accelera adopția tehnologiei 5G și va crea oportunități pentru integrarea unor soluții avansate, facilitând astfel tranziția către o economie digitală.

Or, perioada de recuperare a investițiilor din ultimele tehnologii (LTE/4G) s-a dovedit a fi mai îndelungată de 10 ani, iar rata de penetrare a echipamentelor 5G este la 20% și cererea din partea businessului abia urmează să se conceapă cu eforturile de a digitaliza economia și de a începe pilotarea utilizării inteligenței artificiale de către mediul de afaceri din Republica Moldova.

Ținem să menționăm că, modificările care urmează să fie operate prin proiectul actului normativ nu modifică obiectivului general și obiectivelor specifice ale Programului și Planul de acțiuni privind realizarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

O opțiune alternativă nu poate fi identificată, deoarece problema care urmează să fie soluționată include aspecte de reducere a presiunii financiare asupra furnizorilor de comunicații electronice mobile, în contextul licitației de spectru în desfășurare.

În atare circumstanțe, ținând cont de argumentele de fapt și de drept invocate, se consideră judicioasă și oportună elaborarea unui proiect de hotărâri de Guvern, care să reglementeze expres aspectele ce țin de achitarea în tranșe a taxelor pentru licențele de utilizare a spectrului de frecvențelor radio cu utilizare neguvernamentală.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Posibilitatea de achitare în tranșe a taxelor de licență nu presupun costuri sau resurse de la bugetul de stat.

Conform studiilor GSMA această măsură impulsionează capacitatea furnizorilor de a investi în tehnologii noi, ceea ce contribuie la creșterea penetrării serviciilor publice digitale și

reducerea costurilor din economiile obținute în urma digitalizării. Astfel putem constata că, deși plata în tranșe poate amâna intrarea integrală a taxelor în buget, pe termen lung, creșterea economică și fiscală generată de investiții va compensa această amânare.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Proiectul de hotărâre a Guvernului nu necesită cheltuieli suplimentare din contul mijloacelor bugetare pentru implementarea acestuia. La implementarea proiectului, nu este necesară instituirea unor noi structuri, angajarea personalului adițional, respectiv nu vor fi necesare careva cheltuieli din bugetul de stat. Costurile de implementare directe, inclusiv pentru desfășurarea rețelelor și infrastructurii de comunicații mobile de generație nouă vor fi suportate de titularii drepturilor de utilizare a frecvențelor. Totodată implementarea prevederilor acestui act normativ poate spori interesul furnizorilor de rețele și comunicații mobile pentru implementarea rețelelor 5G și obținerea resurselor de frecvențe radio necesare în acest scop în cadrul licitațiilor organizate de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației. Eliberarea licențelor de utilizare a resurselor de spectru radio pentru implementarea rețelelor 5G va suplini bugetul de stat cu mijloace financiare de zeci de milioane de euro (suma exactă va fi determinată în rezultatul licitațiilor). Prognozăm că aceste măsuri pot contribui la o reducere a costurilor în economie în urma: • Optimizării proceselor: digitalizarea permite automatizarea multor procese, reducând costurile operaționale atât pentru companii, cât și pentru stat. • Creșterii productivității: accesul la tehnologii informaționale moderne crește productivitatea angajaților, inclusiv din sectorul public și a întregii economii per ansamblu. • Creșterii penetrării Serviciilor publice digitale prin: a) Îmbunătățirea infrastructurii: investițiile în rețelele mobile de nouă generație asigură o acoperire mai bună și o viteză mai mare a internetului mobil, facilitând accesul la serviciile publice online. b) Digitalizarea serviciilor publice: o infrastructură de comunicații performantă este esențială pentru digitalizarea serviciilor publice, de la administrație electronică până la sănătate și educație online.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Oferirea posibilității de achitare în tranșe a taxelor de licență va reduce presiunea financiară pe furnizorii de comunicații mobile, fapt care va avea ca efect indirect oferirea unei capacități sporite de investiții în infrastructura de comunicații, diversificarea serviciilor la prețuri accesibile și creșterea ratei de digitalizare Cheltuielile directe ale câștigătorilor procedurii de selecție competitivă se raportează la cuantumul taxei de licență ce rezultă în urma procedurii, sumele făcându-se venit la bugetul de stat. Pe de altă parte, câștigătorii procedurii de selecție vor realiza investiții în furnizarea de rețele și servicii de comunicații electronice performante. De asemenea, mediul de afaceri va beneficia direct și indirect de utilizarea noilor tehnologii, prin performanțele superioare ale rețelelor și prin inovarea indusă prin utilizarea noilor tipuri de servicii în afacerile proprii. Intrarea în vigoare a actului normativ nu va genera costuri suplimentare de conformare. Posibilitatea de achitare în tranșe a taxelor de licență nu prevede costuri adiționale sub formă de plăți pentru furnizorii de telefonie mobilă. Pentru sectorul public, de asemenea nu vor fi necesare careva plăți. Costurile de conformare administrative nu se vor atesta, ba din contra, practica altor state cu nivel de digitalizare ridicat au demonstrat o reducere a costurilor în economie prin: • optimizarea proceselor: digitalizarea permite automatizarea multor procese, reducând costurile operaționale atât pentru companii, cât și pentru stat.

- creșterea productivității: accesul la tehnologii informaționale moderne crește productivitatea angajaților și a întregii economii. IMM nu vor fi afectate direct, însă indirect vor beneficia de creșterea ratei de digitalizare. Nu se atestă careva impact asupra concurenței, fiindcă proiectul hotărârii de Guvern nu favorizează careva întreprinderi aparte. Posibilitatea de achitare în tranșe va fi oferită tuturor furnizorilor participanți la concursul de licențiere a spectrului de frecvențe, conform practicilor UE, pentru a reduce presiunea financiară. În urma implementării posibilității de achitare în tranșe, se estimează următoarele potențiale impacturi directe sau indirecte, pe baza următoarelor categorii: - păstrarea nivelului prețurilor pentru consumatori la nivel accesibil; - dezvoltarea tehnologică și digitalizarea; - direcționarea fluxurilor financiare pentru asigurarea obligațiilor de licență, creșterea calității serviciilor și creșterea vitezei la internet; - introducerea de către furnizori a serviciilor inovatoare din tehnologia 5G; - creșterea indirectă randamentului de cercetare și dezvoltare a serviciilor digitale; - creșterea oportunității și ratei de digitalizare în sistemul educațional; - creșterea accesului la serviciile publice digitale.
4.4. Impactul social
Conform studiilor GSMA, introducerea tehnologiilor avansate în societate are efect benefic direct prin diversificarea digitalizării serviciilor publice, din medicină și pentru industria tehnologic avansată. Se consideră că creșterea ratei de digitalizare a societății are impact economic direct asupra bunăstării populației. Impactul social prognozat poate avea efectele prognozate asupra diferitelor grupuri demografice și sociale, ca de exemplu extinderea și modernizarea infrastructurii de comunicații mobile, în special în zonele rurale va contribui la reducerea decalajului digital între diferite regiuni și grupuri sociale, va permite accesul la servicii esențiale și va deschide noi oportunități economice. Totodată, noul act normativ va asigura realizarea <u>Obiectivului specific 2.2. Asigurarea accesului universal la internet și la serviciile electronice, Obiectivul general 2. Îmbunătățirea condițiilor de trai</u>, prevăzut de Strategia Națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, care prevede că până în anul 2030 va fi asigurat accesul la internet de bandă largă, la prețuri accesibile pentru toate categoriile de populație, în fiecare localitate și legiferarea dreptului la internet pentru fiecare. Subsecvent, va fi asigurată realizarea Obiectivului general nr. 1. Dezvoltarea unei societăți digitale din Strategia de transformare digitală 2023-2030, care marchează ca un element definitoriu – accesul la internet de calitate la prețuri accesibile. Exemplele de bune practici din țările membre UE arată că este posibil să se realizeze o implementare eficientă și echitabilă, cu accent pe protecția consumatorilor și pe incluziunea digitală.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Oferirea posibilității de achitare în tranșe nu are impact asupra datelor cu caracter personal, însă este binecunoscut faptul că unul din efectele indirecte a digitalizării societății este creșterea conștientizării și ridicarea nivelului de cultură a societății necesare pentru protecția datelor cu caracter personal.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Luând în considerație că proiectul respectiv urmărește în mod indirect creșterea ratei de digitalizare a societății Republicii Moldova, atunci impactul se estimează că impactul major asupra echității și egalității de gen, va fi unul pozitiv, fiindcă digitalizarea are contribuții directe la eliminarea discriminării și promovării de oportunități egale în toate domeniile vieții sociale.
4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul nu conține reglementări ce au impact direct asupra mediului, însă este demonstrat faptul că, cu cât tehnologiile sunt mai avansate, cu atât consumul de energie este mai redus. De asemenea digitalizarea are impact direct în reducerea consumului de resurse naturale.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Oferirea posibilității de achitare în tranșe vor contribui la stimularea investițiilor în sectorul comunicațiilor de telefonie mobilă. Astfel, prin împărțirea plății pe mai multe tranșe, furnizorii au un flux de numerar mai predictibil, ceea ce le permite să acceseze mai ușor finanțare pentru proiecte de investiții și adoptarea tehnologiilor noi 5G, IoT, și alte tehnologii de ultimă generație, accelerând astfel digitalizarea economiei.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării și portalul particip.gov.md, și poate fi accesat la următorul link: https://is.gd/KLK1To În conformitate cu art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi remis spre avizare autorităților publice centrale responsabile de aplicarea prevederilor conținute în proiect și instituțiilor interesate, autorităților administrative/instituții publice/părți interesate, în funcție de obiectul de reglementare, după cum urmează: - Ministerul Finanțelor; - Ministerul Justiției; - Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației; - Agenția Proprietăți Publice; - Centrul Național Anticorupție; - Consiliul Concurenței; - Asociația Companiilor Private din domeniul TIC; - Asociația Businessului European Moldova (EBA); - Asociația Investitorilor Străini (FIA); - Camera de Comerț Americană din Moldova; Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pentru consultări publice pe pagina web oficială a MDED la rubrica Transparență / Anunțuri privind consultări publice și pe portalul www.particip.gov.md
7. Concluziile expertizelor
Prin scrisoarea MDED nr. 14-3518 din 21.11.2024 setul la proiectul hotărârii de Guvern a fost remis pentru avizare preventivă către Ministerul Finanțelor. Prin scrisoarea nr. 07/5-09/633/1971 din 13.12.2024 Ministerul Finanțelor a comunicat susținerea proiectului hotărârii de Guvern. Potrivit art. 34 alin. (1), art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi remis Ministerului Justiției și Centrul Național Anticorupție pentru a fi supus expertizei juridice și anticorupție.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție și juridice urmează a fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării rapoartelor din partea instituțiilor.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

La elaborarea proiectului hotărârii s-au respectat principiile oportunității, stabilității și predictibilității normelor juridice.

Proiectul este elaborat în temeiul și în conformitate cu cerințele legislației naționale și europene și nu vine în contradicție cu legislația națională și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Acesta se integrează organic în cadrul instituțional și normativ existent, aferent domeniului comunicațiilor electronice.

Totodată, în vederea implementării prevederilor acestei hotărâri, se recomandă autorității de reglementare să ajusteze actele normative, conform competenței, care să asigure implementarea hotărârii.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Prin elaborarea proiectului național în redacția nouă se urmărește avansarea gradului de compatibilitate în corespundere cu amendamentele adoptate la nivelul actului UE, de la transpunerea inițială a prevederilor acestuia la nivel național prin elaborarea unei noi legi a comunicațiilor electronice.

Actul normativ sprijină procedura de selecție în baza concursului pentru eliberarea licențelor de utilizare a frecvențelor radio în benzile de frecvențe 700 MHz, e900 MHz, 1500 MHz, 2300 MHz, 2600 MHz, 3600 MHz și 26 GHz în scopul furnizării rețelelor publice de comunicații electronice mobile/fixe terestre pe suport radio și serviciilor de comunicații electronice mobile/fixe accesibile publicului, anunțat și organizat de ANRCETI.

Termenul de intrare în vigoare a hotărârii de Guvern la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova este condiționată de necesitatea modificării cadrului normativ până la etapa de finalizare a concursului inițiat de ANRCETI pentru eliberarea frecvențelor radio 5G, și a altor resurse de spectru disponibile - https://anrceti.md/news_041024

Secretar de stat

Cătălina PLINSCHI